

Formalne i realne aspekty obowiązków i uprawnień niechronionych uczestników ruchu drogowego w kontekście ostatnich zmian zasad ruchu drogowego

15 grudnia 2009 roku grupa posłów skierowała do Marszałka Sejmu projekt ustawy zmieniającej po raz kolejny ustawę prawo o ruchu drogowym. Celem ww. nowelizacji było dostosowanie przepisów ustawy do wymogów Konwencji o ruchu drogowym, sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 roku, umożliwienie lepszej organizacji ruchu w celu promocji ruchu rowerowego oraz poprawa bezpieczeństwa rowerzystów. Zaproponowane zmiany uwzględniły rozwój nowych technologii i wymagań rynku.

Nowelizacja ma teoretycznie na celu poprawić bezpieczeństwo rowerzystów. Taki cel ma np. przepis dopuszczający na skrzyżowaniach **wyjątek od ogólnej zasady nakazującej rowerzyście jazdę możliwie blisko prawej krawędzi jezdni**. Jazda środkiem pasa ruchu uniemożliwia niebezpieczne dla rowerzysty wyprzedzanie w obrębie jednego pasa ruchu, spychanie rowerzysty na inny pas ruchu czy zajeżdżanie drogi na skrzyżowaniu i jednoznacznie określa odpowiedzialność uczestników ruchu za kolizję. Ta zasada obowiązuje tylko w sytuacji, kiedy nie ma wyznaczonej drogi rowerowej lub pasa rowerowego, a z danego pasa ruchu można jechać w więcej niż jednym kierunku (na przykład na wprost lub w prawo: wówczas rowerzysta jadący na wprost nagminnie bywa wyprzedzany przez samochód zamierzający skręcić w prawo. Ta zasada będzie obowiązywać także na rondach.

Bezpieczeństwo rowerzystów poprawia też zmiana przepisu, który dotychczas nakazywał rowerzyście (kierującemu pojazdem bez silnika) zjazd na pobocze i zatrzymanie się w celu umożliwienia wyprzedzania. Zatrzymanie roweru w niektórych sytuacjach może grozić upadkiem. Przepis w dotychczasowym brzmieniu nie dawał słabszym uczestnikom ruchu należytej ochrony.

Bezpieczeństwo poprawią również nowe rozwiązania, które zostały określone w nowelizacji takie jak pas rowerowy czy przede wszystkim śluza rowerowa w jezdni, poprawiająca wzajemną widoczność na skrzyżowaniach i umożliwiająca m.in. manewr skrętu w lewo bez kolizji z pojazdami jadącymi na wprost.

Część proponowanych zmian ułatwi też poruszanie się rowerem. Należy do nich dopuszczenie wyprzedzania przez rowerzystów wolno jadących pojazdów z ich prawej strony. Taką możliwość przewidują przepisy ruchu drogowego obowiązujące w wielu państwach europejskich (m. in. Holandii, Niemiec czy Danii) i promują rower jako przyjazny dla środowiska pojazd, dając mu rzeczywistą i umocowaną w prawie przewagę nad samochodem w warunkach wielkomiejskiego zatłoczenia ulic. Z kolei dopuszczenie jazdy rowerzystów obok siebie legalizuje treningi kolarzy w peletonie. Dotychczas trenujący na polskich drogach publicznych jazdę w grupie kolarze musieli łamać przepisy.

Nowelizacja uwzględnia też rozwój rynku. Dopuszcza przewóz dzieci w powszechnie dostępnych na rynku przyczepach rowerowych. Przyczepki do przewozu dzieci są bezpieczniejsze niż foteliki mocowane na rowerze.

Przed omówieniem nowych regulacji związanych z ruchem rowerowym warto czytelnikom przypomnieć, iż w 2010 roku wprowadzono kilka zmian w prawie o ruchu drogowym, które także dotyczyły zasad ruchu. Należały do nich:

- określenie nowych wartości prędkości dopuszczalnych na autostradach (140 km/h) oraz drogach ekspresowych dwujezdniowych (120 km/h) dla kierujących samochodami osobowymi, motocyklami oraz samochodami ciężarowymi o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5t.
- umożliwienie Inspekcji Transportu Drogowego wykonywania kontroli ruchu drogowego pojazdów innych niż wykonujących przewóz drogowy w sytuacji uzasadnionego podejrzenia, iż kierują nimi osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, a także wobec kierujących naruszających przepisy ruchu drogowego w przypadku zarejestrowania tego naruszenia przy użyciu przyrządów kontrolno-pomiarowych lub urządzeń rejestrujących,

Fakt zmiany w zasadach ruchu jest godny odnotowania w świadomości uczestników ruchu drogowego z uwagi na korektę zasad ruchu rowerzystów jako jego niechronionych

uczestników. Z uwagi na fakt, iż zaproponowane zmiany istotnie wpływają na zachowania kierowców pojazdów silnikowych warto je w sposób przystępny zaprezentować i omówić.

Ustawa z dnia 1 kwietnia 2011 roku, która na dzień dzisiejszy (12 kwietnia 2011 roku) czeka na podpis Prezydenta, wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

W zakresie przepisów dotyczących ruchu rowerów zawiera zmiany, które dotyczą:

- 1) **zmiany definicji drogi dla rowerów**; dotychczasowe brzmienie zostało poszerzone o element konstrukcyjnego oddzielenia ww. drogi od innych dróg lub jezdni;
- 2) wprowadzenia nowego pojęcia **pasa ruchu dla rowerów** jako części jezdni przeznaczonej do ruchu rowerów w jednym kierunku, oznaczonej odpowiednimi znakami drogowymi;
- 3) wprowadzenia nowego pojęcia „**śluzy dla rowerów**” - części jezdni na wlocie skrzyżowania na całej szerokości jezdni lub wybranego pasa ruchu przeznaczonej do zatrzymania rowerów w celu zmiany kierunku jazdy lub ustąpienia pierwszeństwa, oznaczonej odpowiednimi znakami drogowymi;
- 4) **zmiany definicji roweru**; określono maksymalną szerokość tego typu pojazdu na nieprzekraczającą 0,9 m; rower jest poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; rower może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
- 5) wprowadzenia nowego pojęcia „**wózek rowerowy**” – jako pojazdu o szerokości powyżej 0,9 m przeznaczonego do przewozu osób lub rzeczy poruszanego siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; wózek rowerowy może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
- 6) nałożenia na kierującego wózkiem rowerowym obowiązku poruszania się po poboczu, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch pojazdu utrudniałby ruch pieszych”
- 7) wprowadzenia nowej regulacji umożliwiającej kierującym rowerem, motorowerem lub motocyklem na skrzyżowaniach i bezpośrednio przed nimi **poruszanie się środkiem pasa ruchu, jeśli pas ten umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej**

- niż **jednym kierunku**; w tym punkcie przypomniano zasadę określającą, że kierujący rowerem jest obowiązany generalnie korzystać z drogi dla rowerów. Fakt obecności rowerzysty na jezdni nadal uznawać należy jako szczególny;
- 8) stwierdzenia, że rower wjeżdżający z drogi dla rowerów na przejazd dla rowerzystów lub pas ruchu dla rowerów **nie jest włączającym się do ruchu**;
  - 9) wprowadzenia dla kierujących rowerami **możliwości wyprzedzania z prawej strony** innych niż rower pojazdów jadących powoli;
  - 10) **zniesienia wobec kierujących** pojazdami wolnobieżnymi, ciągnikami rolniczymi lub pojazdami bez silnika **obowiązku zatrzymania się w razie potrzeby w celu ułatwienia wyprzedzania przez inne pojazdy**. W przypadku gdy kierujący rowerem wyprzedza jadący powoli pojazd inny niż rower z prawej strony nie jest obowiązany do stosowania przepisu dotyczącego zakazu zwiększania prędkości oraz zjeżdżania jak najbardziej w prawo w celu ułatwienia wyprzedzania;
  - 11) **nałożenia na kierujących pojazdami skręcającymi w drogę poprzeczną obowiązku zachowania szczególnej ostrożności i ustąpienia pierwszeństwa rowerzyście jadącemu na wprost po jezdni, pasie ruchu dla rowerów, drodze dla rowerów lub innej części drogi, którą zamierza opuścić**;
  - 12) wprowadzenia zasady, zgodnie z którą nie więcej niż 15 rowerów lub **wózków rowerowych** może poruszać się w zorganizowanej kolumnie;
  - 13) **wprowadzenia dla kierujących rowerami możliwości zatrzymania się w służbie rowerowej obok innych rowerzystów**. Dodano, że kierujący rowerem jest obowiązany opuścić służbę, kiedy zaistnieje możliwość kontynuowania jazdy w zamierzonym kierunku i zająć na drodze odpowiednie miejsce (np. na drodze dla rowerów, pasie ruchu dla rowerów, poboczu lub w uzasadnionych przypadkach możliwie blisko prawej krawędzi jezdni);
  - 14) umożliwienia kierującemu rowerem wyjątkowo **jazdy po jezdni obok innego roweru lub motoroweru**, jeżeli nie utrudni to poruszania się innym uczestnikom ruchu albo w inny sposób nie zagrazi bezpieczeństwu ruchu drogowego;
  - 15) **zniesienia zakazów** nałożonych na kierujących rowerami zabraniających na przejazdach dla rowerzystów wjeżdżania bezpośrednio przed jadący pojazd oraz zwalniania lub zatrzymywania się bez uzasadnionej przyczyny. Jest bardzo kontrowersyjny przepis zupełnie niesymetryczny do przepisów regulujących zachowania pieszych na przejściach dla pieszych;

- 16) umożliwienia kierującemu rowerem **korzystania z chodników** lub dróg dla pieszych także w sytuacji, w której **warunki pogodowe** zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty poruszającego się po jezdni (śnieg, silny wiatr, ulewa, gołoledź, gęsta mgła);
- 17) wprowadzenia w określonych sytuacjach możliwości zatrzymania lub postoju na chodniku przy krawędzi jezdni całego wózka rowerowego;
- 18) wprowadzenia zakazu zatrzymania pojazdu (z wyjątkiem roweru) na drodze dla rowerów, pasie ruchu dla rowerów oraz w służbie rowerowej;
- 19) określenia długości wózka rowerowego z przyczepą, która nie może przekraczać 4 m;
- 20) dopuszczenia przewozu dzieci w przyczepie przystosowanej konstrukcyjnie do przewozu osób, ciągniętej przez rower lub wózek rowerowy;
- 21) dodania kierujących wózkami rowerowymi do katalogu osób, od których nie wymaga się uprawnień, w sytuacji w której ukończyli 18 lat;
- 22) rozszerzenia uprawnień do kierowania wózkami rowerowymi dla osób, które nie ukończyły 18 lat, a posiadają kartę rowerową, kartę motorowerową lub prawo jazdy;
- 23) wprowadzenia zasady, zgodnie z którą kierować wózkiem rowerowym oraz przewozić wózkiem rowerowym inną osobę może osoba, która ukończyła 17 lat;
- 24) rozszerzenia uprawnień strażników gminnych (miejskich) do wykonywania kontroli kierujących wózkami rowerowymi, którzy naruszają przepisy.